

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamus teemal „Sisserändajatest ettevõtjate panus majandusse” (omaalgatuslik arvamus)

(2012/C 351/04)

Raportöör: **Brenda KING**

19. jaanuaril 2012 otsustas Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee vastavalt kodukorra artikli 29 lõikele 2 koostada omaalgatusliku arvamuse järgmises küsimuses:

„Sisserändajatest ettevõtjate panus ELi majandusse”.

Asjaomase töö ettevalmistamise eest vastutav tööhõive, sotsiaalküsimuste ja kodakondsuse sektsioon võttis arvamuse vastu 3. septembril 2012.

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee võttis täiskogu 483. istungjärgul 18.–19. septembril 2012 (18. septembri 2012 istungil) vastu järgmise arvamuse. Poolt hääletas 135, vastu hääletas 2, erapooletuks jäi 10.

1. Järeldused ja soovitused

1.1 Sisserändajate ettevõtlustegevuse panus Euroopas on viimase kümne aasta jooksul kasvanud. Nad aitavad kaasa majanduskasvule ja uute töökohtade loomisele, äratades ellu sageli juba unarusse jäetud oskusi ja kutsealasid ning võttes üha rohkem osa lisaväärtusega kaupade ja teenuste pakkumisest. Nad moodustavad ka tähtsa ühenduse maailmaturgudega ja on olulised sisserändajate integreerimisel tööturule, kuna lisaks töökohtade loomisele iseendale loovad nad ka üha rohkem töökohti nii sisserändajatele kui ka kohalikule elanikkonnale.⁽¹⁾

1.2 EL on avalikult tunnustanud olulist panust, mille sisserändajatest ettevõtjad saavad anda jätkusuutlikku majanduskasvu ja tööhõivesse. Siiski on tähtis, et kõnealust tunnustust ei vaadeldaks eraldi või lahus ELi poliitikaloojate esmastest prioriteetidest. Seepärast peaks elujõuline, jätkusuutlik ja kasvule orienteeritud sisserändajate ettevõtluse sektor saama üheks osaks majanduskasvu ja tööhõive strateegiast, Euroopa väikeettevõtlusalgatusel „Small Business Act”, strateegiast „Euroopa 2020” ja uuest COSMEst, kuna need on juba asetanud lisaväärtusega VKEd kiire kasvu tähtsuse jätkusuutlikule majanduskasvule orienteeritud ELi majanduse keskmesse.

1.3 Sisserändajatest ettevõtjad suurendavad sisserändajate sotsiaalseid võimalusi, edendavad juhtrolli võtmist sotsiaalvaldkonnas, näitavad kogu ühiskonnale ja ennekõike noortele eeskujul, lisavad enesekindlust ja edendavad tänavate ja linnaosade taaselustamise kaudu sotsiaalset ühtekuuluvust.

1.4 Komitee tervitab komisjoni teatist,⁽²⁾ milles tunnustatakse „sisserändajate olulist rolli ettevõtjatena” ja nenditakse, et „tuleks tugevdada ka nende loovust ja innovatsioonivõimet”. Komitee tervitab ka avaldust, et „riikidevahelise ettevõtluse edendamine dünaamilisema strateegia kaudu soosib nii ELis kui ka

partnerriigis tegutsevaid ettevõtjaid. Sellised ettevõtted võivad luua töökohti päritoluriikides ning toovad kasu nii rändajate integreerimise kui ka riikide vahelise kaubanduse seisukohalt.”

1.5 Kuna kasvav tööpuudus muudab kvaliteetsete töökohtade loomise ELi jaoks kriitiliseks prioriteediks, on nüüd isegi veel tähtsam, et ELi poliitikalojad tunnustaksid olulist panust, mille sisserändajatele kuuluvad ettevõtted annavad ELi majandusse nii kohalikel turgudel kui üha suuremas osas ka rahvusvahelistel turgudel, kus endiselt püsib nõudmine ELis pärit kaupade ja teenuste järele. See on kooskõlas komisjoni strateegiaga, mis on suunatud väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete aitamiseks nende laienemisel väljapoole ELi, kuna rahvusvaheline haare tugevdab majanduskasvu, lisab konkurentsivõimet ja toetab ELis asuvate ettevõtete pikaajalist jätkusuutlikkust.

1.6 Kuna on sätestatud, et sisserändajatest ettevõtjate „loovust ja innovatsioonivõimet” on vaja tugevdada, siis soovib komitee võtta erimeetmed ELi, liikmesriikide ja kohalikul tasandil. See tähendab kaotada diskrimineerimine ja luua kõigile võrdsed tingimused, et nad saaksid anda oma panuse kaasavasse majanduskasvu ja kvaliteetsete töökohtade loomisse.

1.6.1 ELi tasandil peaksid poliitikalojad tegema järgmist.

— Tunnustama võimalusi, mida pakub sisserändajate ettevõtlus majanduskasvu suurendamiseks strateegia „Euroopa 2020” raames.

— Tunnustama võimalusi, mida pakuks sisserändajate ettevõtlus töökohtade loojana, kui see oleks lülitatud Euroopa tööhõivestrateegiasse. Praegu keskendub strateegia üksnes palgatööle kui sisserändajate integreerimise vahendile.

⁽¹⁾ Rath, J., Eurofound (2011), „Promoting ethnic entrepreneurship in European cities”, Euroopa Liidu väljaannete talitus, Luxembourg.

⁽²⁾ „Kolmandate riikide kodanike integratsiooni Euroopa töökava” – COM(2011) 455 final ja SEC(2011) 957 final.

- Tunnustama sisserändajate ettevõtlust kui osa ELi sisserändajate integratsioonipoliitikast.
- Koostöös Eurostati ja liikmesriikidega määratlema ja koguma usaldusväärset ühtlustatud statistikat sisserändajatest ettevõtjate majandusliku ja sotsiaalse panuse kohta kogu ELis. See aitaks ELil kujundada paremat immigratsioonipoliitikat.
- Soosima ka edaspidi riigiabi andmist ettevõtjatele tagamaks, et innovatsioon, ettevõtlus ja ettevõtete kasv ei kannataks seetõttu, et sobiv rahastamine pole elujõulisele ettevõttele kättesaadav.
- Kehtestama raamistiku, mille abil tõsta teadlikkust headest tavadest ning julgustama nende jagamist programmides, mis suurendavad sisserändajatest ettevõtjate suutlikkust ja jätkusuutlikkust.
- Arendama strateegilisi suhteid nende päritoluriikidega, mis praegu otsivad aktiivselt võimalusi kaasata oma ELi diasporaakogukonnad ettevõtlustegevusse nii päritoluriigis kui ka ELis.
- Kui see on asjakohane, kasutama kaubanduslepinguid vahendina, mille abil julgustada ELis asuvate sisserändajatest ettevõtjate ja nende päritoluriikide vahelist ühistegevust. Seeläbi toetatakse ELi strateegiat, millega aidatakse väikestel ja keskmise suurusega ettevõtetel laieneda väljapoole ELi.

1.6.2 Liikmesriigid peaksid tegema järgmist.

- Tunnustama ja edendama sisserändajate ettevõtlust osana laiemast integratsioonipoliitikast.
- Läbi vaatama ettevõtete loomist üldiselt reguleeriva ja struktureeriva raamistiku, vähendades ebavajalikke haldusnõudeid, mis võivad ettevõtte loomist takistada.
- Minimeerima ebaseadusliku sisserände ohtu ja eelkõige ebaseaduslikku tööhõivet, rakendades Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuni 2009. aasta direktiivi 2009/52/EÜ⁽³⁾ artiklit 14, milles liikmesriikidelt nõutakse, „et nende territooriumil kontrollitakse ebaseaduslikult riigis viibivate kolmandate riikide kodanike töötamist tõhusalt ja piisavalt”.
- Aitama suurendada pikaajalist tööhõivet, pakkudes rohkem toetust sisserändajate juba loodud ettevõtetele, eelkõige naiste ja noorte ettevõtetele, et need muutuksid jätkusuutlikumaks.
- Suurendada teadlikkust vahendusorganisatsioonidest, näiteks ametiühingud, kaubanduskojad ja ühistud, ja tugevdada

nende suutlikkust, et nad saaksid ettevõtteid toetada selliste õiguslike nõuete täitmisel nagu töö- ja maksueeskirjad.

1.6.3 Kohalikud omavalitsused ja kodanikuühiskond, sealhulgas sotsiaalpartnerid, peaksid tegema järgmist.

- Jätkama programme, mis suurendavad sisserändajatest ettevõtjate inim- ja sotsiaalkapitali, pakkudes mitmesuguseid teenuseid, näiteks nõustamine ja teavitamine, koolitus, kaasamine võrgustikku ning juhendamine.
- Looma sisserändajatest ettevõtjatele uusi võimalusi või neid suurendama, parandades nimetatud ettevõtjate esindusorganisatsioonide juurdepääsu laiematele organisatsioonidele.
- Suurendama sisserändajate ettevõtete jätkusuutlikkust. Pelgalt idufirmadele keskendumise asemel tuleks pöörata rohkem tähelepanu juba loodud sisserändajate ettevõtetele, eelkõige suure lisaväärtusega sektorites.
- Juurdepääs krediidile on ettevõtluses väga oluline teema, sellepärast tuleks võtta kasutusele rohkem programme sisserändajatest ettevõtjate finantskapitali suurendamiseks ning:
 - teavitada nimetatud ettevõtjaid rahastamisallikatest,
 - pakkuda neile konkreetset koolitust,
 - suurendada krediidasutuste teadmisi, oskusi ja arusaamist seoses selle konkreetse äriklendirühmaga.

2. Komitee üldised märkused

2.1 Euroopa Liit seisab silmitsi oluliste demograafiliste muutustega: rahvastiku vähenemine mitmetes piirkondades, rahvastiku kiire vananemine ning madal sündivus. Siiski kasvas ajavahemikus 2004–2008 ELi üldine rahvastik igal aastal umbes 2 miljoni inimese võrra suuresti tänu rändesaldole. Sisserändajad on andnud oma panuse vastuvõtivate riikide majandusarengusse mitmel viisil, tuues kaasa uusi oskusi ja andeid, aidates vähendada tööjõupuudust ning luues ettevõtjatena uusi ettevõtteid.

2.2 Sisserändajate otsene panus majandusse uute ettevõtete loomise kaudu on aspekt, millele on pööratud vähe tähelepanu. Käesolev arvamus laiendab olemasolevaid teadmisi sisserändajate ettevõtlusest ning soovib soodustada ja tunnustada sisserändajate ettevõtete edukust, tõhustades veelgi nende panust majandusarengusse.

⁽³⁾ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=O:L:2009:168:0024:0032:ET:PDF>.

2.3 Sisserändajate ettevõtluse ja töökohtade loomise võrdlus ELi liikmesriikide lõikes on raske, kuna eri riikides on kättesaadavad eri teabeallikad ning puudub rahvusvaheliselt kokku lepitud sisserändajast ettevõtja mõiste.

2.4 Käesolev dokument põhineb suures osas ettekannetele, mis esitati EMSK immigratsiooni ja integratsiooniga tegeleva alalise uurimisrühma 24. novembri 2011. aasta arutelul⁽⁴⁾ sisserändajatest ettevõtjate panuse kohta ELi majandusse.

2.5 Sisserändajast ettevõtjat määratletakse kui mistahes ettevõtte omanikku, kes on sündinud väljaspool Euroopa Liitu ning „kes tahab majandustegevuse loomise või laiendamise kaudu toota väärtusi”.⁽⁵⁾ Ettevõtja võib olla füüsilisest isikust ettevõtja, s.t töötada iseseisvalt, või palgata endale töajõudu.⁽⁶⁾

2.6 Käesolevas arvamuses keskendutakse füüsilisest isikust ettevõtjatele, kasutades ELi tööaj-uuringu andmeid, et võrrelda olukorda liikmesriigiti ning sisserändajatest ettevõtjate ja kohalike ettevõtjate vahel. Lisaks pööratakse analüüsis peatahelepanu mittepõllumajanduslikele ettevõtjatele, kuna see on ettevõtlust käsitleva uuringu puhul tavapärase.

3. Sisserändajatest ettevõtjate eripära

3.1 Sisserändajad on ettevõtlikumad

3.1.1 ELi tööaj-uuring⁽⁷⁾ näitab, et sisserändajate ettevõtluse areng ELi ulatuses on varieeruv: näiteks kui Ühendkuningriigis, Prantsusmaal, Belgias, Taanis ja Rootsis on sisserändajatest ettevõtjate osakaal üldises tööhõives kohalikust elanikkonnast 1,5–2,9 protsendipunkti võrra kõrgem, siis siis Portugalis, Hispaanias, Itaalias, Kreekas, Iirimaa, Saksamaal ja Austrias on osakaal kohaliku elanikkonnaga võrreldes väiksem.

3.1.2 Piirkonniti on füüsilisest isikust ettevõtjate (kohalike ja sisserännanute) üldine osakaal kõrgem Lõuna-Euroopas ning Kesk- ja Ida-Euroopas. Siiski võib Kesk- ja Ida-Euroopas näha tendentsi, et sisserändajad on altimad hakkama füüsilisest isikust ettevõtjaks kui kohalikud, kuna Lõuna-Euroopas on see vastupididi.

3.1.3 Sisserändajate ülekaal Poola, Slovaki Vabariigi, Tšehhi Vabariigi ja Ungari füüsilisest isikust ettevõtjate seas võib olla osalt tingitud suhteliselt paindlikest viisaeeskirjadest sisserändajatest ettevõtjate suhtes ja tööhõive olukorrast nendes riikides. Lõuna-Euroopa riikide madalamad näitajad sisserändajate ettevõtluse osas võivad olla põhjustatud asjaolust, et nendes riikidesse rännanutel pole võib-olla jätkunud aega koguda

ettevõtte loomiseks vajalikku inim-, füüsilist ja sotsiaalkapitali, sest nad ei oska kuigi hästi kohalikku keelt või on neil tekkinud raskusi oma kvalifikatsiooni tunnustamisega.

3.1.4 Andmed kindla aasta uute ettevõtjate arvu kohta näitavad samuti, et sisserändajad kalduvad olema kohalikest ettevõtlikumad. Ajavahemikus 1998–2008 kahekordistus sisserändajatest uute ettevõtjate keskmine iga-aastane arv Saksamaal (üle 100 000 aastas), Ühendkuningriigis (peaaegu 90 000 aastas). Hispaanias ja Itaalias suurenes keskmine iga-aastane arv vastavalt kuus korda (üle 75 000 aastas) ja kaheksa korda (üle 46 000). Ka Prantsusmaal tunnistati samal ajavahemikul kerget kasvu (üle 35 000)⁽⁸⁾.

3.1.5 Peale selle on sisserändajad kohalikest ettevõtlikumad ka suhtarvu poolest riigi rahvastikku. Näiteks Ühendkuningriigis, kus sisserännanud moodustavad 8 % riigi elanikkonnast, omavad nad umbes 12 % kõigist Ühendkuningriigi VKEdest.

3.1.6 Need tulemused on kooskõlas USA hiljutise uurimusega, mis näitab, et sisserännanute osa väikeettevõtete omanike hulgas on 18 %, võrreldes nende osaga üldisest elanikkonnast 13 % ja tööajust 16 %.⁽⁹⁾

3.2 Sisserännanute ettevõtete jätkusuutlikkus

3.2.1 Kuigi ettevõtlusse siirdumise määra on sisserändajate hulgas iga aastaga aina kõrgem, on kõrgem ka ettevõtlusest lahkumine. See madalam püsijäämise määra võib osutada, et füüsiliste isikute ettevõtlus on vaheaste palgatööle suundumisel, aga võib ka olla, et sisserändajate ettevõtted sagedamini ebaõnnestuvad. Näiteks Prantsusmaal tegutseb viis aastat pärast loomist veel ainult 40 % välismaalaste omanduses olevatest ettevõtetest, samas kui Prantsuse kodanike loodud ettevõtetest on jäänud püsima 54 %.⁽¹⁰⁾ OECD uurimus⁽¹¹⁾ on näidanud, et isegi ettevõtjate kvalifikatsiooni, kogemusi ja muid tegureid arvesse võttes on sisserändajate ettevõtete püsijäämise võimalus 27 % võrra väiksem kui kohalike elanike ettevõtetel.

3.3 Kõrge lisaväärtusega sektorid

3.3.1 Sisserändajatest ettevõtjate tegevusvaldkondade ulatus vastuvõtvas riigis on sama lai kui kohalikel ettevõtjatel. Algselt peamiselt oma etnilise enklavi elanikkonda teenindavate ettevõtete selline muutus on osalt põhjustatud paljude sisserändajate haridustaseme tõusust, samuti nihetest postindustrialsete ühiskondade majandusstruktuurides.

⁽⁸⁾ Stats link: <http://dx.doi.org/10.1787/888932442104>.

⁽⁹⁾ <http://www.fiscalpolicy.org/immigrant-small-business-owners-FPI-20120614.pdf>.

⁽¹⁰⁾ Breem, Y. (2009), “Les entreprises créées en 2002 par des ressortissants des pays tiers: de plus grandes difficultés à survivre”, Infos Migrations, No. 13, Département des statistiques, des études et de la documentation (DSED), Ministère de l'Immigration, de l'Intégration, de l'Identité nationale et du Développement solidaire.

⁽¹¹⁾ Open for Business: Migrant Entrepreneurship in OECD Countries, 2010.

⁽⁴⁾ <http://www.eesc.europa.eu/?i=portal.en.events-and-activities-migrant-entrepreneurs-contribution-present>.

⁽⁵⁾ OECD määratlus ettevõtja kohta. OECD, 2008

⁽⁶⁾ Rath, J., Eurofound (2011), “Promoting ethnic entrepreneurship in European cities”, Euroopa Liidu väljaannete talitus, Luxembourg.

⁽⁷⁾ Vt. http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/employment_unemployment_lfs/data/database.

3.3.2 Kuigi suur hulk välismaal sündinud ettevõtjaid tegutseb Euroopas sektorites, mida traditsiooniliselt seostatakse sisse- rändajate ettevõtetega (nt hulgi- ja jaemüük), töötavad paljud ka väljaspool traditsioonilise etnilise ettevõtluse sektoreid – peaaegu 18 % sisse- rändajatest ettevõtjaid tegutseb ehitussektoris, umbes 8 % erialaspetsialistina või teaduslik-tehnilises sektoris, umbes 6 % tootmissektoris ja veel 6 % tervishoius ja sotsiaalhoolekan- des.

3.4 Profiil

3.4.1 Sisse- rännanud ja kohalike ettevõtjate üldine profiil on selle poolest sarnane, et tegemist on üldiselt *töölalaste kogemus- tega meessoost* isikutega, kellest rohkem kui kolm neljandikku on *üle 35 aasta vana*. Sisse- rännanud ja kohalikud ettevõtjad on keskmiselt vanemad kui palgatöölised. See nähtus võib olla seletatav vajadusega koguda piisavalt sotsiaal- ja füüsilist kapitali ning kogemusi, enne kui suudetakse luua oma ettevõtte.

3.4.2 Sisse- rändajatest ettevõtjate *keskmine haridustase on kõrgem* kui kohalikel ning umbes 30–40 % sisse- rändajatest ette- võtjatel on kõrgharidus.

3.4.3 Peaaegu kaks kolmandikku sisse- rändajatest ettevõtjaid on elanud vastuvõtvast riigis *üle kümne aasta*, võrreldes napilt üle 50 % sisse- rännanud palgatöölisega.

3.4.4 Eri päritolupiirkondade sisse- rändajad ei ole ühtemoodi aktiivsed ettevõtteid looma; Aasiast sisse- rännanud on kõige aktiivsemad, Ladina-Ameerikast ja Aafrikast kõige vähem aktiiv- sed. Olulist osa erinevustest eri sisse- rändajate rühmade ettevõt- luskäitumises võib seletada erinevustega hariduses ja jõukuses. Täiendavaks seletuseks on asjaolu, et mõne päritolumaajama- janduses on traditsiooniliselt suurem osakaal ettevõtjatel ning sellis- test riikidest sisse- rännanud loovad vastuvõtvast riigis suurema tõenäosusega oma ettevõtte.

3.4.4.1 Tuleks märkida, et sisse- rännanute olukord pole pärit- olupiirkonniti ühtlane. Näiteks viitavad Ühendkuningriigi arvud sellele, et kui vaadelda Pakistani sisse- rändajate tööhõive suhet India sisse- rändajate tööhõivega, võiks mees- ja naistööliste osakaalud selles rühmas suurene- da vastavalt 24 % ja 136 %, see tähendab umbes 96 000 inimese võrra.

4. ELi taust

4.1 Stockholmi programmiga kehtestatakse ajakava Euroopa Liidu meetmeteks justitsi- ja sise- küsimuste valdkonnas ajavahe- mikuks 2010–2014; üks selle aspektidest on sisse- rändajate edukas integreerimine, et tugevdada demokraatlikke väärtusi ja sotsiaalset ühtekuuluvust ning edendada kultuuridevahelisi dialoogi kõigil tasanditel.

4.2 Euroopa Kolmandate Riikide Kodanike Integreerimise Fond eelarvega 825 miljonit eurot aastateks 2007–2013 toetab

liikmesriikide ja ELi algatusi, mis hõlbustavad kolmandatest riikidest sisse- rändajate integreerimist Euroopa ühiskondadesse ning hõlmab projekte sisse- rändajate ettevõtluse ja sisse- rändajate ettevõtluskoolituse valdkonnas. ⁽¹²⁾

4.3 Komisjoni teatises ⁽¹³⁾ „Kolmandate riikide kodanike integreerimise Euroopa töökava” tunnistatakse sisse- rändajate ettevõtluse tähtsat rolli, siiski puudub Euroopa juhtalgatustes (näiteks strateegias „Euroopa 2020”) nende potentsiaalne panus jätkusuutlikku majanduskasvu ja tööhõivesse.

4.4 ELi tööhõive pakett keskendub palgatööle kui sisse- rändajate integreerimise vahendile. Sellest on siiski välja jäetud sisse- rändajatest ettevõtjate roll, kes võivad anda oma panuse jätku- suutlike kõrge kvalifikatsiooniga töökohtade loomisse ning hõlbustada sisse- rändajate ja kohalike kodanike majanduslikku ja sotsiaalset kaasamist.

4.5 ELi poliitikaloogid peaksid lülitama sisse- rändajate ettevõt- luse aktiivselt ja järjekindlalt ELi strateegiasse. Peale selle tuleks tunnustada ja toetada ka sisse- rändajatest ettevõtjate rolli sisse- rändajate integreerimisstrateegias.

5. Sisse- rändajatest ettevõtjate panus

5.1 Tööturg

5.1.1 ELi tööjõu-uuring (1998–2008) tõstab esile sisse- rändajatest ettevõtjate positiivset panust tööhõivesse, isegi kui enamik ettevõtjaid (kohalikke ja sisse- rännanuid) annab tööd üksnes iseendale.

5.1.2 Nad loovad keskmiselt 1,4 kuni 2,1 täiendavat töökohta. Siiski näitab võrdlus kohalike ettevõtjatega, et sisse- rändajatest ettevõtjad loovad suhteliselt vähem töökohti. Erandiks sellest üldisest tähelepanekust on Tšehhi Vabariik, Ungari, Slovaki Vabariik ja Ühendkuningriik, kus sisse- rändajatest ette- võtjad näivad loovat rohkem töökohti kui kohalikud ettevõtjad.

5.1.3 Panus üldisesse tööhõivesse on aja jooksul kasvanud. Aastatel 1998–2008 kasvas sisse- rändajatest ettevõtjate poolt palgatud töötajate arv Hispaanias, Itaalias, Austrias, Saksamaal ja Madalmaades, Ühendkuningriigis ja Prantsusmaal on nende panus tööhõivesse olnud pidevalt kõrge. Näiteks nii 2007. kui ka 2008. aastal palkasid sisse- rändajatest ettevõtjad igal aastal üle 750 000 töötaja Saksamaal, ligikaudu pool miljonit Ühendku- ningriigis ja Hispaanias, peaaegu 400 000 Prantsusmaal ja umbes 300 000 Itaalias.

⁽¹²⁾ http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/financing/fundings/migration-asylum-borders/integration-fund/index_en.htm.

⁽¹³⁾ COM(2011) 455 final ja SEC (2011) 957 final.

5.1.4 Suhtarvuna on see panus võrdne umbes 1,5–3 %-ga tööjõu koguhõivest. Riigid, kus sisserändajate panus üldisesse tööhõivesse on kõige suurem, on Luksemburg (8,5 %) ja Iirimaa (4,9 %). Kuigi andmed ei ole piisavad, et kindlaks teha, kas sisserändajad palkavad enamasti teisi sisserändajaid või mitte, on mõned uurimused näidanud, et sisserändajad palkavad nii kohalikke elanikke kui ka teisi sisserändajaid.

5.2 Majandus

5.2.1 Sisserändajatest ettevõtjate panus ei piirdu töökohtade loomisega, nad annavad oma panuse ka vastuvõtva riigi üldisesse majanduskasvu. On väga raske koguda tõeseid empiirilisi tõendeid tegelike panuste kohta ELi majandusse, siiski on olemas Ühendkuningriigi andmeid, mis näitavad, et nende panus Ühendkuningriigi majandusse on eeldatavalt 25 miljardit inglise naela aastas – 6 % väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete kogulisandväärtusest (430 miljardit inglise naela 2007. aastal).⁽¹⁴⁾

5.2.2 See on võrreldav USA uurimusega, mis näitab, et väikeettevõtted, millest rohkem kui 50 % moodustavad sisserändajate ettevõtted, annavad eeldatavasti 776 miljardit USA dollarit aastas – 13 % väikeste ettevõtete kogupanusest (6 triljonit USA dollarit 2007. aastal).

5.2.3 Veel on olemas andmed Prantsusmaalt, mille kohaselt said sisserändajad 2009. aastal Prantsuse riigilt 47,9 miljardit eurot (heaolu, majutus, haridus jne), nendepoolne panus oli aga 60,3 miljardit eurot – teisisõnu tekitasid sisserändajad riigile rahalisi vahendeid juurde summas 12,4 miljardit eurot.⁽¹⁵⁾

5.2.4 Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee on seisukohal, et nimetatud ettevõtjate panus ELi oleks suurem, kui

mitteametlikus majanduses osalevatele sisserändajatest ettevõtjatele antaks toetust, mida nad vajavad üleminekuks ametlikku majandusse.

5.3 Kaubandus

5.3.1 On olemas ka tõendeid, et sisserändajatest ettevõtjad aitavad luua vastuvõtvale riigile kaubandusvõimalusi, kuna nad alandavad oma päritoluriikidega toimuvate kaubatehingute kulusid, kasutades selleks oma kontaktvõrgustikke ja teadmisi turgude kohta päritoluriikides. Näiteks Rootsis suunab 22 % välismaalastele kuuluvatest ettevõtetest oma kaubad ja teenused vähemalt osaliselt välisurule, aga kohalikele kuuluvatest ettevõtetest üksnes 15 %.⁽¹⁶⁾ Samuti on tõestatud, et sisserändajate hulga suurenemisega Rootsis 10 % võrra kaasnes ekspordi suurenemine keskmiselt 6 % ja impordi suurenemine 9 %⁽¹⁷⁾. Need andmed viitavad, et sisserändajad võivad mängida tähtsat rolli väliskaubanduse hõlbustamisel, vähendades oma päritoluriikide kaudseid kaubandustõkkeid.

5.3.2 Teine näide on Ühendkuningriik. Sisserändajatest ettevõtjad annavad otsese juurdepääsu kasvavale diasporaakogukonnale, mille hinnanguline sissetulek ületab 30 miljonit eurot, samuti avavad uusi kaubandusvõimalusi sellistel maailmaturgudel nagu India, Hiina ja Aafrika riigid, Kariibi mere riigid ja Ladina-Ameerika.

5.4 Tuleks märkida, et sisserändajate ettevõtlus pole oluline mitte ainult töökohtade loomise ja majanduse mõttes. See võib suurendada sisserändajate sotsiaalseid võimalusi, edendada juhtrolli võtmist sotsiaalvaldkonnas, lisada enesekindlust ning edendada tänavate ja linnaosade taaselustamise kaudu sotsiaalset ühtekuuluvust.

Brüssel, 18. september 2012

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee
president
Staffan NILSSON

⁽¹⁴⁾ <http://www.bis.gov.uk/assets/biscore/enterprise/docs/b/11-515-bigger-better-business-helping-small-firms>

⁽¹⁵⁾ <http://www.europeanvoice.com/article/imported/time-to-value-migrants-contribution/74527.aspx>

⁽¹⁶⁾ Rootsi majandus- ja regionaalkasvu agentuur (2007).

⁽¹⁷⁾ Hatzigeorgiou. OECD (2010).